

drastičen zlog, da ume dobro porabiti tehnična sredstva, da je opisal posebno razmere svoje ožje domovine, kakor je na primer Spielhagen opisal svoje pomorjanske „Junkerje“. Bolj se mu posrečijo moški kakor ženski značaji, kateri so preveč umetni in nenaravni. Pisatelj ima živ čut za prirodo, katero zna vedno prilagoditi povesti. Slaba stran njegova je stereotipnost, ker hoče isti predmet opisati večkrat, samo da izpremeni osebe, ter neodločnost v etičnem naziranju, ker hoče vse pregrehe ljudi opravičiti z vplivom takozvanega „milosrčja“.

Oglejmo si sedaj Sudermanna kot dramatika!

Sudermannovo igro „Die Ehre“ so prvič predstavljali 1889. l. v Lessingovem gledališču v Berlinu. Odtlej je Sudermann spisal mnogo iger, ki so se tolikokrat predstavljale pa tudi natisnile, da skoro ne najdemo za to primere pri živem pisatelju. „Die Heimat“ je natisnjena 18krat, „Die Ehre“ in „Sodoms Ende“ 16krat, „Glück im Winkel“ 9krat in „Schmetterlingsschlacht“ 5krat.

Ker se je igra „Die Ehre“ že predstavljala v Ljubljani, in je torej znana njena vsebina, se tukaj ž njo ne bomo bavili pobliže.

Kakor v igri „Die Ehre“, tako Sudermann tudi v „Sodom's Ende“ predstavlja dvoje nasprotij, ki stanujeta v isti hiši: Nasproti si stojita salon gospe Ade Barczinowske in revno domovanje Janikowa; zalega hudobe je tukaj salon, a samo še ostudnejši nego drugod. Zato pa je upor proti tej igri bil še hujši nego proti „Časti“. Tukaj se pogubi junak, ker prezira nravsvene ukaze dolžnosti; z neizprosno resnobo je slikan „milieu“, v katerem se giblje tak junak. Nekateri so vpraševali, se li res nahajajo taki ljudje v Berlinu; drugi so rekli, da se dá sklepati iz pojavov izredne nravsvene izprijenosti, da so tudi take osebe v glavnem mestu Nemčije. Sudermann se utegne opravičevati s tem, da pokaže na Schillerjevo igro „Kabale und Liebe“. Igra ni uspela, ker se je tukaj naturalizem pokazal v pregnusni obliki. S to igro je pisatelj zagazil; izprevidel je to sam in se je

vrnil k prostim svojim nazorom, kar dokazuje igra „Die Heimat“.

V tej igri nam predstavlja pisatelj nasprotstvo, ki nastane iz tega, da se kdo po mnogih letih vrne v domače razmere popolnoma drugačen. V malem mestecu v pokoju živeč častnik je zavrzel hčer, ki se je v tujini razvila v slavno gledališčno igralko. Prišla je gostovat v glavno mesto tiste dežele. S svojim spremstvom se je ustanovila v hôtelu „Deutsches Haus“ in je od ondod poslala nekaj šopkov na očeta dom. Njena teta staršem naznani njeno stanovanje, in pastor Heffterdingk, ki jo je bil snubil pred dvanajstimi leti, izkuša očeta sprijazniti s hčerko.

Herman Sudermann.

Oče odločno zahteva, da mora za časa svojega gostovanja hči stanovati pri njem in ne v hôtelu. Ona privoli s tem pogojem, da je nihče ne sme prašati po njeni preteklosti. Prepir nastane med njo in med vladnim svetnikom Kellerjem. Oče zahteva, da se morata poročiti radi poprejšnjih razmer, ali se pa hoče na stare dni — dvojebojevati. Njegova hči izjavi, da Keller ni bil njen edini ljubimec. To starca razbesni tako, da ga zadene kap in mu konča življenje.

Vsa dejstva, ki se tu navajajo, so tako prisiljena, da si človek težko misli, da je kaj takega možno ali verjetno. Dasi so taki častniki dostikrat čudaki, pa vendar ni ver-